

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра маркетингу та торговельного підприємництва

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

**Бізнес-аналітика для прийняття
управлінських рішень**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____
галузь знань _____ 07 «Управління та адміністрування» _____
(шифр і назва)
спеціальність _____ 071 «Облік і оподаткування» _____
(шифр і назва)
освітня програма _____ Облік і оподаткування _____
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ За вибором _____
(обов'язкова / за вибором)
інститут _____ ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія» _____

2025 / 2026 навчальний рік

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Бізнес-аналітика для прийняття управлінських рішень» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «Облік і оподаткування»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

спеціалізації _____

Інформація про кафедру	Кафедра маркетингу та торговельного підприємництва Department of marketing and trade entrepreneurship сайт кафедри http://mtp.uipa.edu.ua/
Інформація про викладача (-ів)	кандидат економічних наук, доцент Польова Тетяна Володимирівна посилання на профайл викладача: http://mtp.uipa.edu.ua/category/sklad-kafedri-1/ електронна пошта: t.poliova@karazin.ua
Сторінка дисципліни в системі дистанційного навчання	https://moodle.karazin.ua/
Консультації з викладачем (-ами)	Онлайн консультації: кандидат економічних наук, доцент Польова Тетяна Володимирівна щоп'ятниці з 16:00 -17:00 за посиланням https://us02web.zoom.us/j/2204086170?pwd=taVo20pi93bUVBiuhjZYX45oXb7miv.1&omn=88675975896

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Дисципліна за вибором «Бізнес-аналітика для прийняття управлінських рішень» спрямована на формування у студентів знань та навичок застосування методів аналізу даних для підтримки прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Курс охоплює теоретичні основи бізнес-аналітики, практичні прийоми аналізу, а також інструменти інтерпретації даних. Особлива увага приділяється застосуванню аналітичних підходів до вирішення конкретних бізнес-задач для оптимізації діяльності підприємства.

Вивчення навчальної дисципліни «Бізнес-аналітика для прийняття управлінських рішень» сприяє здобуттю таких компетенцій:

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

СК02. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК05. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Бізнес-аналітика для прийняття управлінських рішень» є формування у здобувачів освіти компетентностей щодо застосування методів аналізу стану та закономірностей розвитку суб'єктів бізнесу, а також прийняття рішень у сфері обґрунтування потреби у ресурсах, їх раціонального розміщення і ефективного використання, підвищення результативності діяльності підприємств, покращення фінансового стану та стійкості бізнесу.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни це теоретична та практична підготовка здобувачів з питань:

- набуття вмінь застосування методів аналізу стану та закономірностей розвитку суб'єктів господарювання;
- отримання знань з організаційного, інформаційного і методичного забезпечення системного проведення аналізу діяльності підприємства;
- оцінювання стану та перспектив розвитку суб'єктів підприємницької діяльності;
- набуття вмінь приймати обґрунтовані управлінські рішення на основі аналізу тенденцій розвитку суб'єкта господарювання;
- отримання знань з економічно грамотного управління за напрямками фінансового стану, фінансової стійкості, рентабельності, ліквідності та платоспроможності бізнесу.

1.3. Кількість кредитів 6

1.4. Загальна кількість годин 180

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	

4-й	-й
Семестр	
7-й	-й
Лекції	
40 год.	- год.
Практичні, семінарські заняття	
50 год.	- год.
Лабораторні заняття	
- год.	- год.
Самостійна робота	
90 год.	- год.
у тому числі індивідуальні завдання	
8 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

ПР04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.

ПР06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

ПР08. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.

ПР09. Ідентифіковувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств.

ПР11. Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності.

ПР12. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування.

ПР15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Методологічні засади бізнес-аналізу

Тема 1. Організаційне та методичне забезпечення бізнес-аналізу

Значення та завдання бізнес-аналізу. Предмет, об'єкти та види фінансового аналізу.

Функції та механізм аналізу. Технологія аналізу: етапи, процедури, операції. Організація аналізу із застосуванням інформаційних технологій обробки економічної інформації. Методика і прийоми бізнес-аналізу (прийом порівняння, балансовий прийом, елімінування як прийом розрахунку впливу факторів тощо).

Тема 2. Інформаційне забезпечення бізнес-аналізу

Формування та завдання інформаційного забезпечення бізнес-аналізу суб'єкта підприємницької діяльності. Фінансові звітність як інформаційна база фінансового аналізу. Класифікація користувачів фінансової звітності. Звіт про управління як джерело фінансової та нефінансової інформації про діяльність суб'єкта господарювання. Система аналітичних показників. Класифікація факторів в аналізі. Особливості формування якісної інформаційної бази для аналізу.

Розділ 2. Бізнес-аналіз ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання

Тема 3. Аналіз забезпеченості підприємства категоріями працівників та продуктивності їх праці

Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу трудових ресурсів підприємства. Аналіз забезпеченості трудовими ресурсами. Аналіз використання робочого часу. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів, і чинників, що визначають її зміну. Аналіз витрат на оплату праці персоналу.

Тема 4. Аналіз забезпеченості підприємства необоротними активами, їх стану, руху та використання

Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу основних засобів суб'єкта бізнесу. Аналіз складу та структури основних засобів підприємства, їх стану та руху. Факторний аналіз ефективності використання основних засобів. Підрахунок резервів раціонального розміщення і результативного використання основних засобів підприємства.

Тема 5. Аналіз забезпеченості підприємства оборотними активами та ефективності їх використання

Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу матеріальних ресурсів підприємства. Оцінка ступеня виконання плану і динаміки показників за окремими товарними групами. Обчислення втрат товарообороту за рахунок недовиконання плану за окремими позиціями товарного асортименту. Факторний аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства. Методика підрахунку резервів зростання швидкості та зменшення часу обороту товарних запасів.

Розділ 3. Фінансовий аналіз діяльності суб'єктів бізнесу та її результатів

Тема 6. Аналіз фінансового стану підприємства

Оцінка складу, структури майна підприємства та джерел його формування. Порівняльний аналітичний баланс: призначення; методика складання. Оцінка якісних зрушень у фінансово-майновому стані підприємства. Поняття та склад джерел формування капіталу підприємства. Оцінка формування власних і залучених фінансових ресурсів підприємства. Оцінка ефективності використання окремих елементів власного та залученого капіталу.

Тема 7. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства

Значення, задачі та джерела інформації аналізу ліквідності та платоспроможності. Основні способи, які застосовують під час оцінки платоспроможності та ліквідності.

Класифікація активів за ступенем ліквідності, а пасивів за ступенем терміновості погашення зобов'язань. Методика складання балансу ліквідності та його дослідження. Система абсолютних та відносних показників для оцінки здібності підприємства виконувати зобов'язання за розрахунками. Оцінка відносних показників ліквідності та платоспроможності. Розрахунок та характеристика цих показників. Заходи щодо оптимізації показників ліквідності.

Тема 8. Аналіз фінансової стійкості підприємства

Поняття фінансової стійкості. Значення та основні завдання, джерела інформації для її аналізу. Система показників оцінки фінансової стабільності підприємства.

Фінансова стійкість за критерієм стабільності джерел покриття запасів. Методика визначення абсолютних показників фінансової стійкості підприємства: суми власних оборотних засобів та інших джерел формування запасів суб'єкта бізнесу; надлишку (нестачі) джерел формування запасів для їх покриття. Фактори зміни суми власних оборотних засобів. Класифікація типів фінансової стійкості та методика визначення її виду відповідно до критеріїв стабільності джерел покриття запасів.

Класифікація відносних показників фінансової стійкості підприємства, їх розрахунок та нормативне значення. Методика визначення та аналізу зрушень коефіцієнтів фінансової стійкості.

Тема 9. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства і рентабельності

Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів і рентабельності суб'єкта бізнесу. Оцінка ступеня виконання плану і динаміки показників фінансових результатів. Факторний аналіз показників прибутку підприємства. Оцінка рентабельності і чинники, що її визначають на підприємстві. Методика підрахунку резервів збільшення прибутку та рентабельності.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Методологічні засади бізнес-аналізу												
Тема 1. Організаційне та методичне забезпечення бізнес-аналізу	20	4	6			10	–	–	–	–	–	–
Тема 2. Інформаційне забезпечення бізнес-аналізу	18	4	4			10	–	–	–	–	–	–
Разом за розділом 1	38	8	10			20	–	–	–	–	–	–
Розділ 2. Бізнес-аналіз ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання												
Тема 3. Аналіз забезпеченості підприємства категоріями працівників та продуктивності їх праці	16	2	6			8	–	–	–	–	–	–
Тема 4. Аналіз забезпеченості підприємства необоротними активами, їх стану, руху та використання	20	6	6			8	–	–	–	–	–	–
Тема 5. Аналіз забезпеченості підприємства оборотними активами та	22	6	6			10	–	–	–	–	–	–

ефективності їх використання												
Разом за розділом 2	58	14	18			26	–	–	–	–	–	–
Розділ 3. Фінансовий аналіз діяльності суб'єктів бізнесу та її результатів												
Тема 6. Аналіз фінансового стану підприємства	20	4	6			10	–	–	–	–	–	–
Тема 7. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства	18	2	4			12	–	–	–	–	–	–
Тема 8. Аналіз фінансової стійкості підприємства	24	6	6			12	–	–	–	–	–	–
Тема 9. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства і рентабельності	22	6	6			10	–	–	–	–	–	–
Разом за розділом 3	84	18	22			44	–	–	–	–	–	–
Усього годин	180	40	50		8	90	–	–	–	–	–	–

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організаційне та методичне забезпечення бізнес-аналізу	6
2	Інформаційне забезпечення бізнес-аналізу	4
3	Аналіз забезпеченості підприємства категоріями працівників та продуктивності їх праці	6
4	Аналіз забезпеченості підприємства необоротними активами, їх стану, руху та використання	6
5	Аналіз забезпеченості підприємства оборотними активами та ефективності їх використання	6
6	Аналіз фінансового стану підприємства	6
7	Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства	4
8	Аналіз фінансової стійкості підприємства	6
9	Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства і рентабельності	6
	Разом	50

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Організаційне та методичне забезпечення бізнес-аналізу 1. Порівняльний аналіз основних функцій та завдань бізнес-аналізу на різних рівнях управління підприємством. 2. Розробка схеми процесу фінансового аналізу (визначення етапів, процедур, операцій). 3. Практичне застосування прийомів порівняння та балансового прийому.	10
2	Тема 2. Інформаційне забезпечення бізнес-аналізу 1. Класифікація користувачів фінансової звітності та визначення їхніх інформаційних потреб. 2. Дослідження форматів візуалізації даних Звіту про управління.	10

	3. Визначення критеріїв формування якісної інформаційної бази для аналізу ділової активності підприємства.	
3	Тема 3. Аналіз забезпеченості підприємства категоріями працівників та продуктивності їх праці 1. Аналіз динаміки забезпеченості підприємства трудовими ресурсами за категоріями персоналу. 1. Розрахунок та аналіз показників використання робочого часу (фонд робочого часу, відпрацьований час). 3. Аналіз структури та динаміки витрат на оплату праці персоналу.	8
4	Тема 4. Аналіз забезпеченості підприємства необоротними активами, їх стану, руху та використання 1. Аналіз складу та структури основних засобів підприємства за видами. 2. Розрахунок та аналіз показників зносу та оновлення основних засобів. 3. Розробка пропозицій щодо резервів раціонального розміщення та використання основних засобів.	8
5	Тема 5. Аналіз забезпеченості підприємства оборотними активами та ефективності їх використання 1. Аналіз динаміки показників забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами за окремими товарними групами. 2. Розрахунок втрат товарообороту внаслідок недовиконання плану за окремими позиціями товарного асортименту. 3. Розробка пропозицій щодо резервів прискорення обороту товарних запасів.	10
6	Тема 6. Аналіз фінансового стану підприємства 1. Аналіз джерел формування майна за даними Звіту про фінансовий стан. 2. Оцінка якісних зрушень у фінансово-майновому стані підприємства. 3. Аналіз ефективності використання власного та залученого капіталу.	10
7	Тема 7. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства 1. Класифікація активів та пасивів за ступенем ліквідності та терміновістю погашення зобов'язань. 2. Складання та аналіз балансу ліквідності підприємства. 3. Розробка заходів щодо оптимізації показників ліквідності.	12
8	Тема 8. Аналіз фінансової стійкості підприємства 4. Аналіз системи показників оцінки фінансової стійкості підприємства. 5. Визначення типу фінансової стійкості підприємства за критерієм стабільності джерел покриття запасів. 6. Розрахунок та аналіз відносних показників фінансової стійкості.	12
9	Тема 9. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства і рентабельності 7. Аналіз динаміки показників фінансових результатів (прибуток від реалізації, валовий прибуток). 8. Факторний аналіз впливу чинників на прибуток від надзвичайної діяльності підприємства. 9. Розробка пропозицій щодо резервів збільшення прибутку та покращення рентабельності.	10
	Разом	90

6. Індивідуальні завдання

Виконання індивідуальних завдань створює умови для як найповнішої реалізації творчих можливостей студентів і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують у процесі навчання, а також застосування знань на практиці.

Навчальним планом передбачено підготовку реферату для студентів денної форми

навчання. На підставі індивідуально виконаних рефератів, студенти готують тези доповіді для презентації на практичних заняттях.

Індивідуальні завдання виконуються особою, яка навчається, самостійно із одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника.

7. Методи навчання

Освітні технології (проблемне навчання, аудіовізуальні технології, технологія студентоцентрованого навчання тощо).

Залежно від виду занять використовуються такі методи:

– на лекціях – метод ілюстрацій і метод демонстрацій, репродуктивний метод та метод проблемного викладання; евристичний; мультимедійні презентації;

– на практичних заняттях – тестування, виконання практичних завдань, моделювання й аналіз ситуацій, тренінги;

– у ході самостійної навчально-пізнавальної діяльності – вивчення навчальної та наукової літератури; аналіз, систематизація, класифікація, конспектування; виконання завдань, пошук відповідей на запитання, складання таблиць.

8. Методи контролю

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль:

Поточний контроль проводиться науково-педагогічними працівниками на усіх видах аудиторних занять протягом семестру. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування / письмового контролю на практичних заняттях, виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на заняттях, підготовки і захисту рефератів, у формі комп'ютерного тестування в системі електронного навчання Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Оцінки за роботу здобувачів вищої освіти на лекціях та результати поточного контролю враховуються при формуванні семестрової підсумкової оцінки.

Підсумковий контроль:

Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання студентів за семестр, яке здійснюється за дисципліною у формі екзамену. Підсумковий семестровий контроль визначає ступінь досягнення здобувачами вищої освіти запланованих результатів навчання, що визначені робочою програмою навчальної дисципліни.

Співвідношення балів за роботу здобувача впродовж семестру та за екзамен з дисципліни – 60/40.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університету ім. В.Н. Каразіна.

9. Схема нарахування балів

Для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання										Екзамен	Сума	
Розділ 1		Розділ 2			Розділ 3				Індивідуальне завдання			Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9				
5	5	6	6	6	6	6	6	6	8	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Економічна аналітика в бізнесі : навч. посіб. / [О. С. Гринькевич, С. О. Матковський, А. В. Сидорова та ін.] ; за ред. О. С. Гринькевич, С. О. Матковського, А. В. Сидорової, Н. С. Струк. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. – 480 с.
2. Лаговський В. В., Краєвський В. М. Бізнес-аналітика та моделювання : навч. посіб. – Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. – 442 с.
3. Остервальдер О., Піньє І. Побудова бізнес-моделей : настільна книга стратега і новатора. – Київ : Альпіна Паблішер Україна, 2020. – 288 с.
4. Сидорова А. В., Біленко Д. В., Буркіна Н. В. Бізнес-аналітика : навч.-метод. посіб. – Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. – 104 с.

Допоміжна література

1. Бреус С. В. Методи та моделі прийняття управлінських рішень / С. В. Бреус, Є. О. Семченко // Інфраструктура ринку. – 2018. – Вип. 24. – С. 117-122. – Режим доступу: <http://www.market-infr.od.ua/uk/24-2018>.
2. Вінничук О. Ю. Концептуальні основи практичного застосування бізнес-аналітики / О. Ю. Вінничук, І. С. Вінничук, Р. Р. Білоскурський // Науковий вісник Херсонського державного ун-ту. Серія: Економічні науки. – 2022. – Вип. 45. – С. 69–75.
3. Економічний аналіз і моделювання господарської діяльності підприємства: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / М. В. Румянцев [та ін.] ; Донецький нац. технічний ун-т. – Донецьк : Ноулідж, 2014. – 298 с.
4. Кащена Н., Остапенко Р., Велієва В. Бізнес-аналітика як інструмент обробки даних. Економіка та суспільство. – 2024. – № 62. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-14>.
5. Конрад Карлберг. Бізнес-аналіз з використанням Excel. Рішення бізнес-завдань. – Київ, 2018. – 578 с.
6. Том Фоусет, Фостер Провост. Data Science для бізнесу. Як збирати, аналізувати і використовувати дані. – Київ : Наш Формат, 2019. – 400 с.

7. Яремко З. М. Модель бізнес-аналітики підприємства в контексті стратегічного управління / З. М. Яремко // Інноваційна економіка. – 2013. – № 3. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2013_3_76.

8. Shchedrina E. System analysis as a tool for making management decisions in business / E. Shchedrina // Modeling and Information Systems in Economics. – 2020. – N. 99. – P. 169–183. DOI: <https://doi.org/10.33111/mise.99.15>.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. https://www.youtube.com/watch?v=XxR3__7h_dY – Аналіз фінансового стану та якості прибутку.
2. <https://www.youtube.com/watch?v=NwdL-MdtArs> – Аналіз фінансових показників компанії.
3. <https://www.youtube.com/watch?v=YxLE6o-W0E4> – Ключові концепти фінансового аналізу + Кейс.
4. <https://www.youtube.com/watch?v=hHPGNSiIPYk> – Сучасний аналіз фінансової звітності.
5. <https://www.youtube.com/watch?v=9GUytNfsjnA> – Фінансовий аналіз – ключ до багатства компанії.
6. <https://www.investopedia.com> – Investopedia : навчальні матеріали з фінансового аналізу, інвестицій та управління фінансами.
7. <https://www.mckinsey.com>) – McKinsey & Company : аналітичні статті, дослідження та звіти з бізнес-аналітики.

Зміст силабусу відповідає робочій програмі навчальної дисципліни

Завідувач кафедри МТП

Вікторія ЧОБИТОК